

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum

2017-03-20

Ärendebeteckning

511-9445-2016

1(9)

Enligt sändlista

Beslut om utökat naturreservat för Värniksberget i Åsele kommun

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten förklarar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

I och med att detta beslut har vunnit laga kraft upphör Länsstyrelsens beslut 2009-11-25 om naturreservat för Värniksberget (dnr 511-8595-2007) att gälla enligt 7 kap. 7 § miljöbalken.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Administrativa uppgifter

Namn	Värniksberget
Dossienummer	2402223
NVR-id	2015002
Kommun	Åsele
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	25 km VSV om Åsele
Ekokarta	21I 0a och 20I 9a
Mittkoordinat	642333, 7099743 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	30a, Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden
Gräns	Se bifogad beslutsplan, bilaga 1.
Markägarkategori	Staten genom Sveaskog och Naturvårdsverket
Fastighet	Del av Rissjölandet 2:1 och Häggsjö 1:21
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	301 hektar
Areal produktiv skog	256 hektar

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservater är att bevara värdefulla naturmiljöer i form av urskogsartade granskogar, brandpräglade barrskogar, lövrika barrskogar och andra ingående naturtyper samt områdets helhetsvärden i form av ett sammanhängande naturlandskap med i huvudsak orörd karaktär. Syftet är också att vårda och bevara den biologiska mångfalden knuten till dessa miljöer. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska reservatet också tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska dels uppnås genom naturvårdsbränning, dels genom lövgynnande skötsel och dels genom att naturmiljöerna utvecklas fritt. Om en naturvårdsbränning inte går att genomföra av praktiska skäl ska andra brandefterliknande åtgärder kunna tillämpas. Information om reservatet ska finnas tillgänglig för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Värniksberget är ett område med mycket höga naturvärden kopplade till områdets urskogsartade granskogar och lövrika barrskogar. Reservatet är ett stort och varierat naturskogsområde, med gott om naturskogsstrukturer som gamla granar, död ved och ett betydande inslag av gamla, grova aspar.

I området finns viktiga livsmiljöer för ett stort antal sällsynta och rödlistade arter knutna till bland annat död ved och lång kontinuitet. Dessa arter är beroende av naturskogsmiljöer och har därför mycket små möjligheter att fortleva i ett brukat skogslandskap. Genom beslutet undanröjs exploateringshot och ett bevarande av Värniksbergets naturmiljöer, med därtill hörande strukturer, processer och arter, säkerställs.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. anlägga väg, parkeringsplats, stängsel, stig, spång eller ledning,

4. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi eller dräneringsförhållanden som till exempel att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, rensa eller utfylla,
5. tippa, dumpa eller anordna upplag,
6. bedriva verksamhet som förändrar vattenflöde eller bottentopografi som till exempel att dämna eller reglera,
7. utföra skogsbruksåtgärder som till exempel att avverka samt att flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
8. inplantera för området främmande arter,
9. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga skogsbilvägar, med undantag för uttransport av fällt högvilt samt för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark,
10. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, jordförbättringsmedel, kalk eller växtnäringssämnen.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. skötselåtgärderna naturvårdsbränning, luckhuggning, ringbarkning och stängsling,
4. skötselåtgärden ringbarkning av barrträd kring lövträd,
5. skötselåtgärden sanering av främmande trädslag,
6. undersökning och dokumentation av områdets djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet.

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,

2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga skogsbilvägar, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark,
5. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna i detta beslut med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken,
- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437),
- c) normalt underhåll av befintliga vägar,
- d) drift, underhåll, reparation och ombyggnation av kraftledning inom ramen för befintlig koncession samt breddning av kraftledningsgata enligt gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt, inklusive nödvändiga avverkningar i kraftledningsgata och sidoområde samt de nödvändiga transporter som krävs för arbetet.

Ärendets beredning

Värniksbergets höga naturvärden blev först kända 2003 i samband med Länsstyrelsens inventeringar i området under regeringsuppdraget Statliga naturskogar och urskogsartade skogar (SNUS). Det befintliga reservatet, som omfattar hela de norra delarna av området ner till Värniksbergets sydbrant, skyddades som naturreservat 2009.

Den utökade delen inventerades 2007 och konstaterades då ha höga naturvärden men kom inte att ingå i det befintliga reservatet då det låg på Holmen skogs marker till skillnad från det befintliga reservatet som låg på Sveaskogs marker.

Utökningen förvärvades senare inom ramen för det så kallade ESAB-paketet. ESAB står för Ersättningsmark i Sverige AB. Till ESAB överfördes cirka 100 000 hektar skogsmark från Sveaskog i syfte att användas av Naturvårdsverket som bytesmark till skogsbolagen för planerade naturreservat. Affären är nu genomförd och Naturvårdsverket har fått utpekade områden med höga naturvärden från skogsbolagen som i gengäld ersätts med Sveaskogsmark.

På grund av att de båda områdena tillsammans bildar ett större sammanhängande naturskogsområde med liknande naturvärden och

skötselbehov finner Länsstyrelsen det lämpligt att upphäva det befintliga reservatet och bilda ett nytt reservat över hela området.

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Följande remissinstanser har yttrat sig:

- Holmen skog AB har yttrat sig om behov av parkeringsplats i anslutning till reservatet för att besökare inte ska hindra virkestransporter. I övrigt har Holmen skog AB inget att erinra mot förslaget.

Länsstyrelsens bedömning: Länsstyrelsen bedömer att behovet av parkeringsplats är litet då besökarantalet till området inte förväntas stiga nämnvärt i och med reservatsbildningen.

- Skogsstyrelsen är positiv till förslaget.
- Sveriges geologiska undersökning (SGU) har inga synpunkter på förslaget.
- Svenska kraftnät har inget att erinra mot förslaget.
- Åsele kommun är negativ till förslaget och vill se en beskrivning över hur förslaget påverkar skogsnäringen och antalet arbetstillfällen.

Länsstyrelsens bedömning: Skogsmarken i utökningen av Värniksberget har sedan tidigare varit frivilligt avsatt av skogsbolaget Holmen skog AB. I och med utökningen av Värniksbergets naturreservat har 57 hektar produktiv skog, med så höga naturvärden att den inte kan brukas rationellt och hållbart enligt gällande lagstiftning, beslutade miljömål och enligt skogsnäringens egen miljöcertifiering, fått ett formellt skydd. Den tidigare markägaren Holmen skog AB har ersatts med bruksbar skog av staten. Därför har ingen negativ påverkan på skogsbruk och arbetstillfällen skett eftersom skogen sedan tidigare varit undantagen från skogsbruk samt att den tidigare ägaren ersatts med bruksbar skog. Läs vidare under rubriken "*Länsstyrelsens motivering*".

- Räddningstjänsten i Åsele kommun har inget att erinra mot förslaget men upplyser Länsstyrelsen om att vid planering och utförande av naturvårdsbränning ska detta anmälas till kommunens räddningstjänst.

Övriga remissinstanser har avstått från att yttra sig.

Beskrivning av reservatet

Värniksbergets naturreservat ligger ca 25 km VSV om Fredrika. Reservatet utgörs av bergen Brännberget i norr, Rönnskullen i områdets centrala del och Värniksberget i söder. Skogarna i reservatet består i huvudsak av urskogsartad granskog med gamla grova träd, död ved och rikt inslag av grova aspar. I söder finns även delar med brandpräglad talldominerad barrblandskog. Delar av området är nästan helt opåverkat av skogsbruk och domineras av 150-200 åriga granar med inslag av gamla, grova

tallöverståndare mellan 200-400 år gamla. Reservatet hyser flera sällsynta och rödlistade arter som är beroende av gamla naturskogar.

Länsstyrelsens motivering

Motiv för skyddet är att bevara områdets helhetsvärden och att motverka exploatering. Områdets värdefulla strukturer har utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets naturvärden ska bevaras och utvecklas behöver det därför undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att naturvärdena påtagligt skulle skadas.

Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden. Inom den naturgeografiska region (30a) där Värniksberget är beläget utgör arealen formellt skyddad skog endast cirka 2 procent av den totala skogsmarksarealen.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Bevarandet av området ligger i linje med antagna nationella och regionala strategier för skydd av skog.

Området ligger i en skogsbiologisk värdetrakt och därmed är förutsättningarna goda att långsiktigt bevara och utveckla de utpekade värdena. Tack vare placeringen i en värdetrakt bidrar skyddet även till bättre grön infrastruktur och ökad biologisk mångfald på landskapsnivå.

Inom Värniksberget förekommer naturliga successioner efter brand och reservatet ligger i en trakt särskilt prioriterad för naturvårdsbränning.

Värniksberget ligger även inom en talltrakt särskilt prioriterad för arter knutna till nydöd tallved och äldre tallved. Förekomsten av död tallved är därför särskilt värdefull och så även åtgärder som nyskapar död tallved i området.

Det rika lövinslaget med björk, asp och sälg är särskilt värdefullt eftersom reservatet ligger i en trakt särskilt prioriterad för lövnaturvärden. I området har även arten liten aspgelélav (*Collema curtisporum*) påträffats som är beroende av medelålders och gamla aspar liksom de som finns i Värniksberget.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Arbetet med att bevara biologisk mångfald och att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen är hörnstenar i det nationella miljöarbetet. Naturreservat utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

Bildandet av Värniksbergets naturreservat stärker möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* genom att ytterligare ca 57 hektar produktiv skogsmark ges ett långsiktigt skydd. Reservatet stärker även möjligheterna att uppnå miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv* genom att förekommande typiska arter ges ett långsiktigt skydd, samt det nationella

friluftsmålet *Tillgänglig natur för friluftsliv* genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk inte går att förena med ett bevarande av områdets höga naturvärden. Länsstyrelsen bedömer också att andra arbetsföretag eller anläggningar inte är förenliga med ett bevarande av områdets helhetsvärden.

Naturreservat är en lämplig skyddsform för områden som är stora och sammansatta med flera olika värdefulla naturmiljöer och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska kunna bibehållas och utvecklas. Länsstyrelsen har bedömt att Värniksberget därför, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Länsstyrelsen bedömer att det finns stöd för att upphäva det tidigare beslutet som fattades enligt 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808). Det gamla beslutet ersätts av ett nytt beslut som innebär ett likvärdigt områdesskydd. Därför kan synnerliga skäl anses föreligga för att upphäva det gamla reservatet. Det nya beslutet innebär en utökning av arealen från 219 hektar till 301 hektar.

Länsstyrelsen utvecklar också syftet med skyddet med hänvisning till att det uppenbart behöver kompletteras för att kunna tillgodose det behov av skötsel som krävs för att bevara områdets naturmiljöer och arter. Därför kan synnerliga skäl anses föreligga även i det fallet.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Uppllysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området.

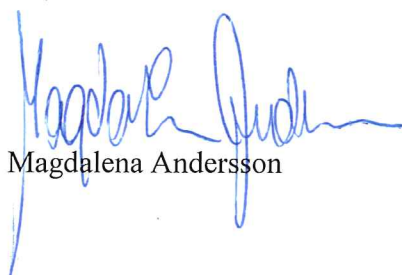
Före anordnandet av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan för samråd.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 4.

Magdalena Andersson

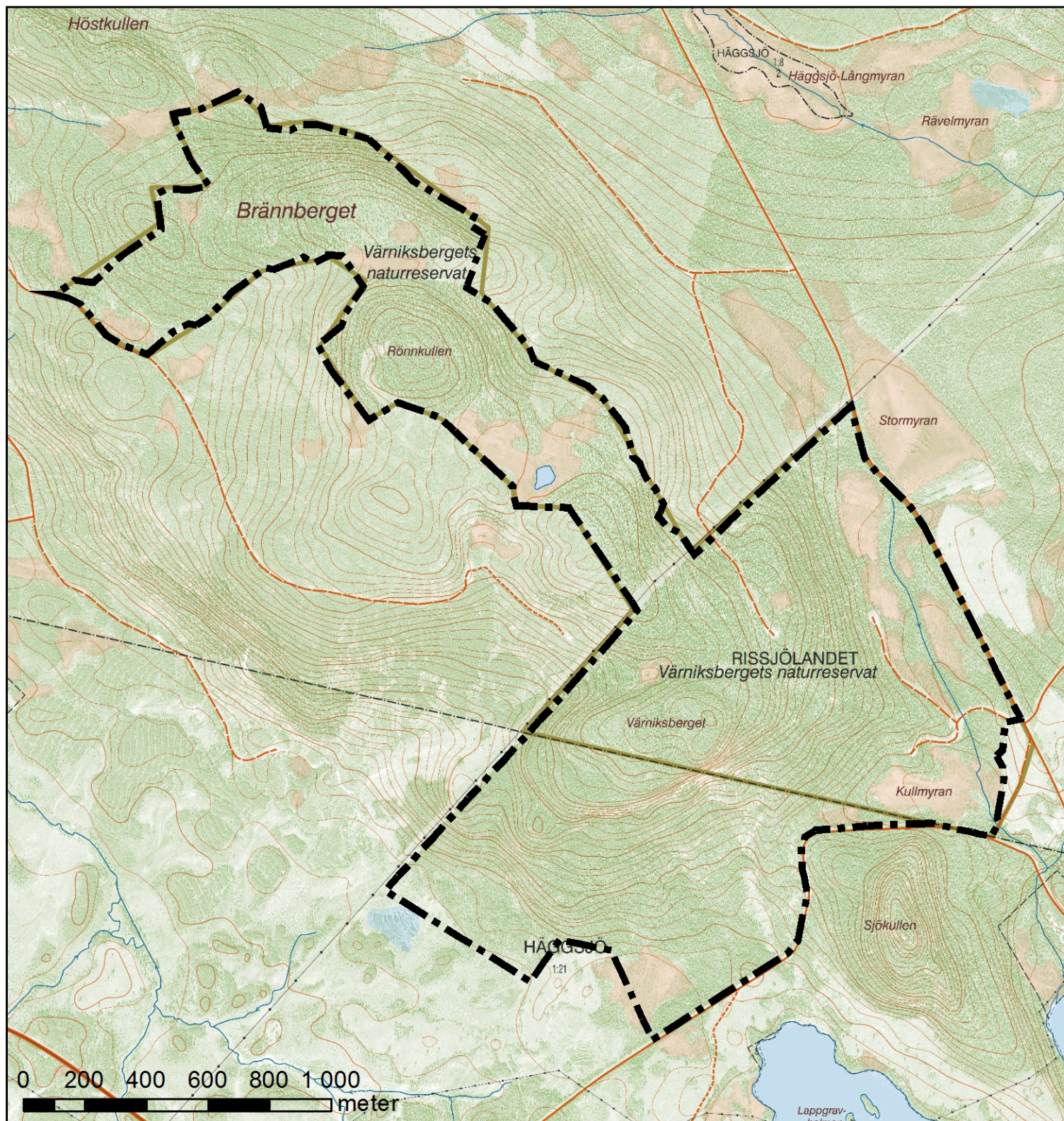
Julia Pettersson

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Karta över utökning
3. Skötselplan
4. Hur man överkalagar

Sändlista

Holmen skog AB, Carina Holm, Umestan Hus 3, 903 47 UMEÅ,
carina.holm@holmensskog.com
Naturskyddsföreningen i Västerbotten, c/o Sture Gustafsson,
Storgatan 55 E, 919 31 ÅSELE, aquila7k@gmail.com
Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM,
registrator@naturvardsverket.se
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM,
registrator@raa.se
SGU, Box 670, 751 28 UPPSALA, sgu@sgu.se
Skogsstyrelsen, 551 83 JÖNKÖPING, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Sveaskog MO Nord, Daniella Andersson, Industrivägen 12, 901 30 UMEÅ,
daniella.andersson@sveaskog.se
Svenska kraftnät, registrator@svk.se
Vilhelmina norra, c/o Jonas Stinnerbom, Slingan 45, 923 94 DIKANÄS,
vilhelminanorra@biegga.com
Västerbottens ornitologiska förening, vofstyrelsen@gmail.com
Åsele kommun, 919 85 ÅSELE, kommun@asele.se
Åsele kommun, Räddningstjänsten, administrativa@asele.se

Naturreservat Värniksberget

Åsele kommun
Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut
med dnr 511-9445-2016

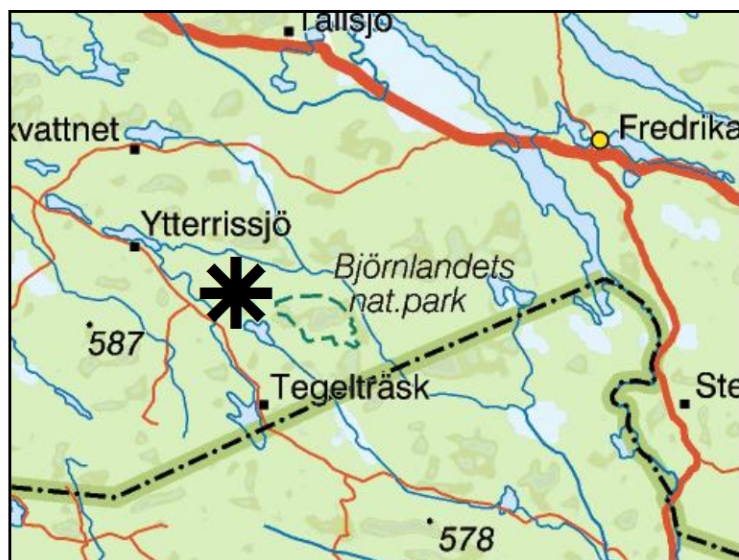

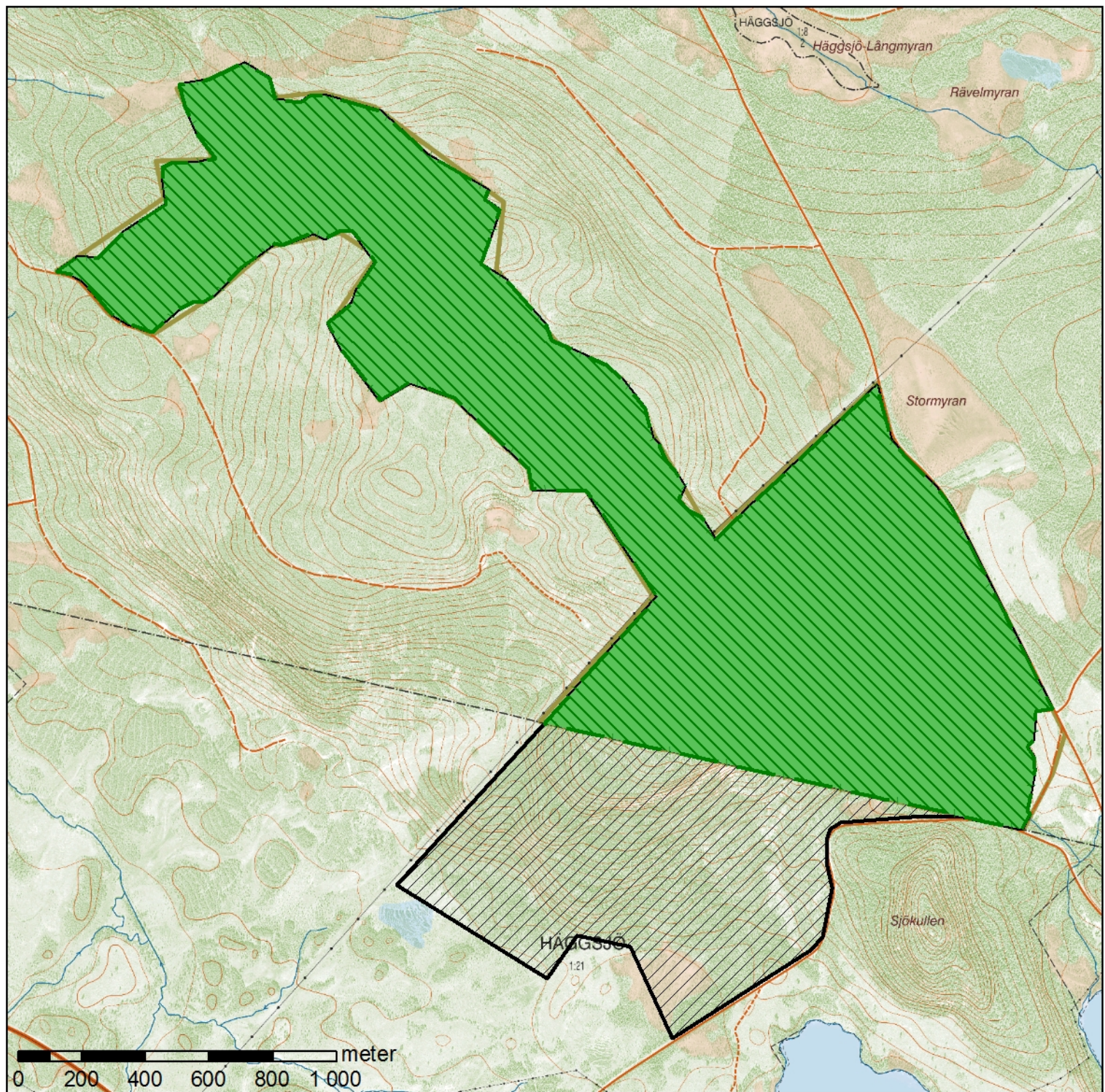
Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

Bilaga 2 till beslut för Värniksbergets naturreservat i Åsele kommun, dnr: 511-9445-2016.

Befintligt reservat Värniksberget

Utökad del

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3 till beslut om utökat
naturreservat för Värniksberget i
Åsele kommun

Skötselplan

Datum
2017-03-20

Ärendebeteckning
511-9445-2016

1(10)

SKÖTSELPLAN FÖR VÄRNIKSBERGETS NATURRESERVAT I ÅSELE KOMMUN

Utsikt från Värniksbergets sydbraut. Foto: Andreas Garpebring, Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Storgatan 71B

901 86 Umeå

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med naturreservater är att bevara värdefulla naturmiljöer i form av urskogsartade granskogar, brandpräglade barrskogar, lövrika barrskogar andra ingående naturtyper samt områdets helhetsvärden i form av ett sammanhängande naturlandskap med i huvudsak orörd karaktär. Syftet är också att vårda och bevara den biologiska mångfalden knuten till dessa miljöer. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska reservatet också tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska dels uppnås genom naturvårdsbränning, dels genom lövgynnande skötsel och dels genom att naturmiljöerna utvecklas fritt. Om en naturvårdsbränning inte går att genomföra av praktiska skäl ska andra brandefterliknande åtgärder kunna tillämpas. Information om reservatet ska finnas tillgänglig för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

2. Prioriterade bevarandevärden

- Urskogsartad skog med gamla träd
- Rikligt lövinslag inklusive grov asp och asplågor
- Mycket artrikt

3. Beskrivning av naturreservatet

3.1 Administrativa uppgifter

Namn	Värniksberget
Dossienummer	2402223
NVR-id	2015002
Kommun	Åsele
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	25 km VSV om Åsele
Ekokarta	21I 0a och 20I 9a
Mittkoordinat	642333, 7099743 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	30a, Norrlands vågiga bergkullteräng med mellanboreala skogsområden
Gräns	Se bifogad beslutscharta, bilaga 1.
Markägarkategori	Staten genom Sveaskog och Naturvårdsverket
Fastighet	Del av Rissjölandet 2:1 och Häggsjö 1:21
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	301 hektar
Areal produktiv skog	256 hektar

3.2 Naturtypsindelning

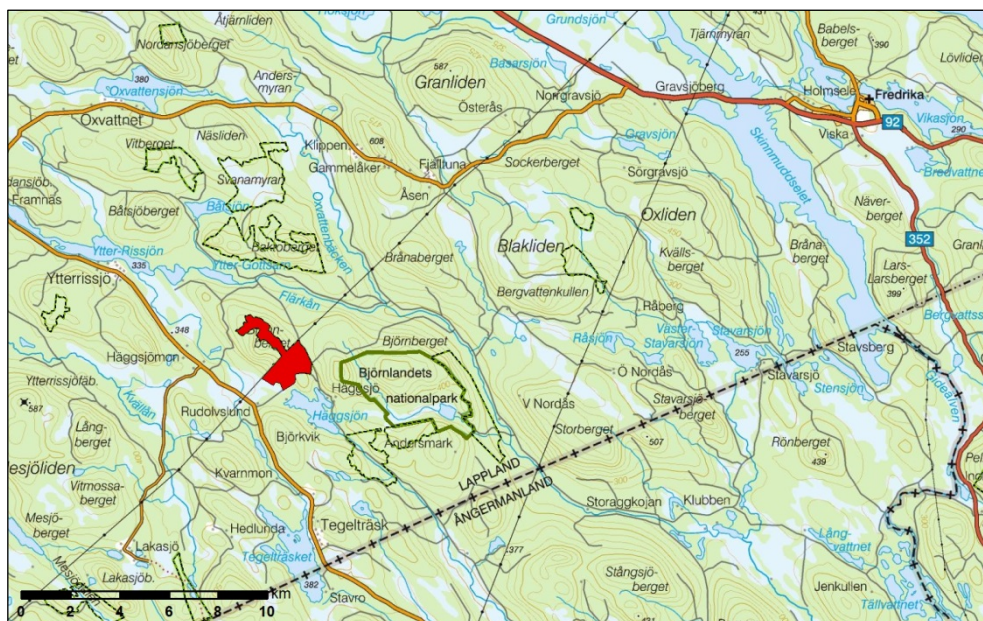
Naturtyp enligt NNK ¹	Natura 2000-kod	Areal (ha)
Öppna mossar och kärr	7140	21
Öppna substratmarker, icke-natura	8900	1
Taiga	9010	238
Skogbevuxen myr	9740	10
Icke natura-naturtyp	9900	28

¹ Natura-naturtypskartans naturtyper, kartering enligt naturvårdsverket.

3.3 Beskrivning av reservatet

Läge och landskap

Reservatet ligger ca 25 kilometer västsydväst om Fredrika i Åsele kommun och varierar mellan 360-560 meter över havet. Reservatet utgörs av bergen Brännberget i norr, Rönnskullen i områdets centrala del och Värniksberget i söder. Värniksberget är bitvis mycket brant med ett stup på bergets södra sida. Områdets södra del är bitvis mycket storblockig.

Värniksbergets naturreservat är rödmarkerat på kartan.

Geovetenskap

Berggrunden i reservatet består uteslutande av grovporfyrisk granit, så kallad Revsundsgranit, som är mycket näringsfattig och karakteristisk för länets inland. I områdets västra del finns även en diabasgång. Hela reservatet ligger över högsta kustlinjen.

Jordarterna domineras av morän samt mindre delar med torv. På bergstopparna är moräntäcket tunt och här finns bitvis partier med berg i dagen. På de lägre nivåerna är moräntäcket mäktigare men bildar inte någon egen morfologi. Sydväst om reservatet sträcker sig en läsidesmorän mot

sydost, vilket motsvarar den dominerande isrörelseriktningen vid avsättningstillfället.

Skogsmark

Skogarna i reservatet består i huvudsak av urskogsartad granskog med gamla grova träd, död ved och rikt inslag av grova aspar. I söder finns även delar med talldominerad barrblandskog. Delar av området är i nästan helt opåverkat av skogsbruk och domineras av 150-200 åriga granar med inslag av gamla, grova tallöverståndare mellan 200-400 år gamla.

I Värniksberget finns gamla tallar uppemot 400 år. Foto: Andreas Garpebring.

Det finns gott om brandspår i hela området i form av kolade stubbar och tallar med brandljud. Död ved förekommer allmänt, främst som toppbrott och färskare granlågor. På den nordligaste toppen är skogen gles och björkinslaget rikligt, men i övriga delar är skogen välsluten och björkinslaget måttligare.

På Brännbergets samt Värniksbergets nordväst- respektive sydostsluttning finns grov, högvuxen 120-årig granskog med tydligt inslag av 150–200-årig tall och en hel del grov asp och björk. Speciellt i nordväst är aspinslaget mycket rikligt, med ca 20 procent asp samt stor mängd asplågor. Asplågor finns även spritt i övriga delar av området.

I områdets östra del finns en längsgående gransumpskog i anslutning till en bäck. Söder om Värniksberget är skogen talldominerad med inslag av asp och sälg. Skogen här är yngre och mer påverkad av skogsbruk. Troligen har merparten av skogen i denna del uppkommit efter en relativt omfattande brand för knappt 100 år sedan.

Våtmarker, sjöar och vattendrag

I de flackare områdena, främst sydöst om Rönnskullen och längst i öster, finns ett par våtmarker. Vid våtmarkerna sydöst om Rönnskullen finns även en liten myrtjärn och i öster finns en mindre skogsbäck.

Naturvårdsarter

Värniksbergets karaktär av urskogsartad granskog gör att flera rödlistade och andra intressanta arter knutna till gamla barnaturskogar har påträffats inom området (hotkategori enligt Artdatabankens Rödlista 2015 inom parentes där NT = nära hotad och VU = sårbar): doftskinn (NT), doftticka (VU), gammelgransskål (NT), granticka (NT), gränsticka (NT), stor aspticka (NT), ullticka (NT), bårdlav, dvärgbägarlav (NT), garnlav (NT), gytterlav, knottrig blåslav (NT), liten aspgelélav (VU), luddlav, lunglav (NT), skinnlav, skrovellav (NT), stuplav, violettgrå tagellav (NT), vitgrynig nållav (NT), vedtrappmossa (NT), Jungfru Marie nycklar, spindelblomster, torta, bronsbjon, gråspett, gärdsmyg, spillkråka, tjäder och tretåig hackspett (NT).

4. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 4 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området samt de åtgärder som ska genomföras inom respektive skötselområde (bilaga 1). För varje skötselområde redovisas bevarandemål och skötselåtgärder.

4.1 Skötselområde 1, brandpräglad barrskog med naturvårdsbränning (179 ha)

Skötselområdet utgörs i huvudsak av tallskog och talldominerad barrblandskog. I svackor och sluttningar finns även grandominerade delar. I delar av området, särskilt i Värniksbergets sydostsluttning, finns ett rikligt inslag av grov asp. Skötselområdet är tidigare påverkat av skogsbränder och det finns brandspår i form av kolade stubbar och brandljud på tallar.

Bevarandemål

Skötselområdet ska huvudsakligen präglas av naturliga processer såsom brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Skogens struktur och sammansättning ska vara påverkad av brand eller motsvarande störning. I perioder efter en störning kan områden vara öppna och luckiga med nya spirande trädgenerationer. I senare stadier kan skogen vara mer sluten. Vissa mindre delar av skogen är naturligt fuktiga eller blöta och kommer därför att brinna väldigt ytligt eller inte alls, vilket är en del av dynamiken i ett brandpräglat landskap. Normalt ska beståndet hysa betydande mängder död ved. Typiska arter av vedsvampar och lavar ska förekomma. Arealen taiga ska vara minst 179 ha.

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning

Skötseln ska vara naturvårdsbränning där det är tekniskt möjligt. Skötselområdet kan delas upp och brännas i mindre delar om det bedöms lämpligt. Exakt avgränsning för de enskilda naturvårdsbränningarna tas fram i samband med den brandplan som görs inför varje enskild bränning. Värniksberget ligger i en utpekad bränningstrakt som har prio 1.

Brandefterliknande åtgärder

Om bränning inte är möjlig att genomföra ska olika brandefterliknande åtgärder kunna tillämpas. Till exempel ringbarkning och luckhuggning. I regionen finns bland annat skrovlig flatbagge (*Calitys scabra*) och cholodkovskys bastborre (*Carphoborus cholodkovskyi*) som är knutna till äldre respektive nydöd tallved och omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter. Därför bör ett fokus vid brandefterliknande åtgärder ligga på att skapa död tallved.

Lövgynnande åtgärder

För att ge förutsättningar för lövträdsberoende arter att fortleva i området ska punktvisa lövgynnande åtgärder övervägas och kunna utnyttjas. Detta gäller särskilt vid utebliven brand för att förlänga lövträdssuccessionen. I reservatet finns bland annat fynd av liten aspgelélav (*Collema curtisporum*) som ingår i åtgärdsprogrammet för hotade arter på asp i Norrland. Arten är knuten till medelålders och gamla aspar i friska till fuktiga blandskogar.

En lämplig åtgärd är därför att skapa brunnar kring lövträd, i huvudsak asp, genom ringbarkning och röjning av barrträd. Värniksberget ligger i ett av Västerbottens prioriterade områden för lövskogsskötsel.

Stängsling

Om den föryngring som kommer efter en bränning bedöms ha dåliga förutsättningar att utvecklas på grund av intensivt bete ska möjligheten att bygga hägn kunna utnyttjas. Det ska också finnas möjlighet att stängsla kring lövuppslag för att motverka älgbete.

4.2 Skötselområde 2, lövrik barrskog med lövgynnande skötsel (89 ha)

Skogarna i reservatet utgör i huvudsak av urskogsartad granskog med gamla grova träd, död ved och rikt inslag av grova aspar. Delar av området, särskilt på Brännbergets nordvästsluttning, är av lövbrännekaraktär med högvuxen granskog och ett mycket rikt inslag av grov asp inklusive asplågor.

Bevarandemål

Skötselområdet ska utgöras av en lövrik barrnaturskog som huvudsakligen präglas av naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, brand, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en

förändrad karaktär. Skötselområdet ska normalt innehålla betydande mängder död ved som erbjuder typiska vedlevande arter gynnsamma livsbetingelser. Efter en störning kan inslaget av lövträd öka vilket ger goda möjligheter för lövträdsberoende arter att fortleva i området. Andelen gran och grova träd kan öka i senare successionsfaser vilket bland annat gynnar arter som är knutna till grov gran och asp samt grov död ved. Typiska arter av vedsvampar och lavar ska förekomma. Arealen taiga ska vara minst 89 ha.

Skötselåtgärder

Den övergripande skötselinriktningen är fri utveckling, men för att ge förutsättningar för lövträdsberoende arter att fortleva i området ska punktvisa lövgynnande åtgärder övervägas och kunna utnyttjas. I reservatet finns bland annat fynd av liten aspgelélav (*Collema curtisporum*) som ingår i åtgärdsprogrammet för hotade arter på asp i Norrland. Arten är knuten till medelålders och gamla aspar i friska till fuktiga blandskogar.

En lämplig åtgärd är därför att skapa brunnar kring lövträd, i huvudsak asp, genom ringbarkning och röjning av barrträd. Det ska också finnas möjlighet att stängsla kring lövuppslag för att motverka älgbete. Värniksberget ligger i ett av Västerbottens prioriterade områden för lövskogsskötsel.

I reservatet finns bitvis rikligt med grov asp och asplågor. Foto: Andreas Garpebring.

Contortasanering

Mindre delar av området har tidigare varit planterade med contortatall som nu röjts bort. Om uppföljning visar sig att nya plantor etablerar sig i reservatet från närliggande contortaplantage ska dessa röjas bort.

4.3 Skötselområde 3, myrar med fri utveckling (32 ha)

Skötselområdet består av myrar med en ostörd hydrologi. Det finns både trädbevuxen myr samt öppna myrtyper. Vitmossor dominerar i botten och i fältskiktet överväger vanliga arter som fattigris och starr. Våtmarkerna längst i sydväst har klassats till högt naturvärde (klass 2) i länets våtmarksinventering.

Bevarandemål

Hydrologin ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Skötselområdet ska präglas av naturliga processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar. Dessa processer ska fortgå opåverkat av mänskliga ingrepp. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Det ska finnas typiska arter av kärlväxter och mossor.

I historisk tid har branden många gånger berört även våtmarkerna i naturlandskapet i varierande utsträckning. Ibland har myrarna brunnit, ibland har de fungerat som en naturlig brandgräns. Av det skälet kan myrarna vid en naturvårdsbränning av skog tillåtas brinna som en del av en naturlig process.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

4.4 Skötselområde 4, sjöar och vattendrag med fri utveckling

Skötselområdet består av en mindre skogsbäck omgiven av sumpskog och en myrsjö.

Bevarandemål

Skötselområdet ska huvudsakligen präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör denna naturtyp till. Vattendraget och sjön ska ha en intakt, naturlig hydrologi och hydrokemi, med försumbar påverkan från övergödande, försurande och grumlande ämnen.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

5. Mål och åtgärder för friluftslivet

Tillgängligheten till reservatet är god eftersom flera skogsbilvägar ansluter till området. Området är bitvis lättvandrat.

Mål för friluftslivet

Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.

Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatet inför och under besök i området. Information om reservatet ska också i lämplig omfattning finnas tillgängligt via internet eller andra tekniska lösningar.

Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket genom att den är lättläst och fokuserar på upplevelser i området samt har informativa kartor. Informationen ska bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.

Områdets skyltar ska vara i gott skick och underlätta för besökare att uppleva området.

Åtgärder för friluftslivet

En informationsskylt, utformade i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, ska sättas upp och underhållas i anslutning till reservatet. Förslag på lämplig plats för informationsskylt, redovisas i bilaga 1. Det ska på skylten finnas en karta över reservatet, en lägesbeskrivning av skyltens plats i förhållande till reservatet samt en kort beskrivning av naturmiljöerna och föreskrifter för allmänheten.

Information om Värniksbergets naturreservat på länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

6. Övriga anläggningar

En kraftledning korsar reservatet. I anslutning till ett blockhav söder om Värniksberget finns två gömslen.

7. Nyttjanderätter

Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

8. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

9. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet¹
Montering av informationsskylt	Se bilaga 1	1
Naturvårdsbränning	Skötselområde 1	2
Brandefterliknande åtgärder t.ex. ringbarkning, död ved-skapande	Skötselområde 1	2
Lövgynnande åtgärder t.ex. ringbarkning av barrträd kring lövträd	Skötselområde 1 och 2	2
Stängsling	Skötselområde 1 och 2	3
Contortasanering	Skötselområde 2	3
Gränsmarkering	Se bilaga 1	1

¹Siffran anger prioriteringsordning om genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

10. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

10.1 Uppföljning av skötselåtgärder

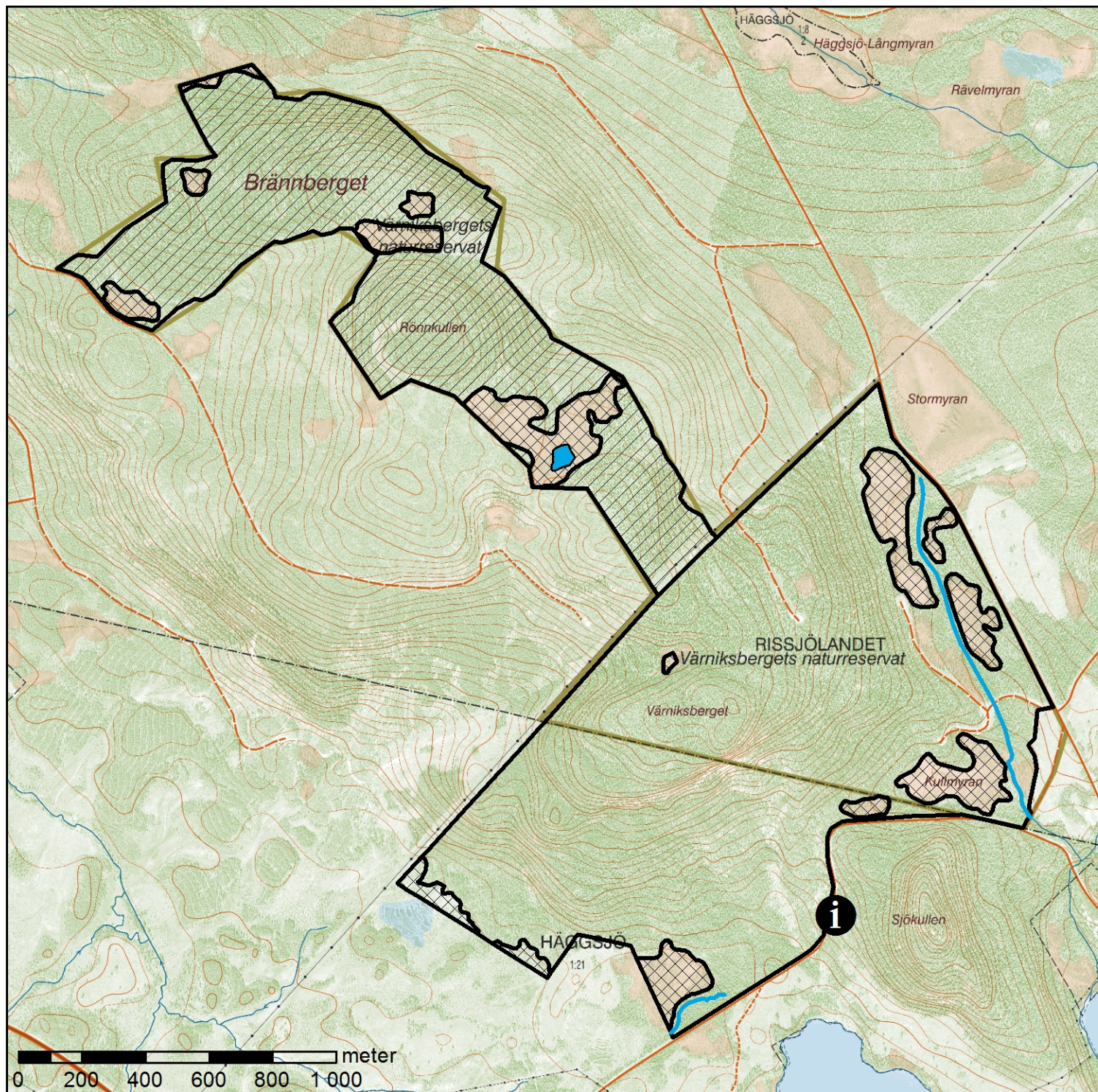
I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

10.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden (bilaga 1) och enligt indelningen i naturtyper för basinventering av skyddad natur.

Bilagor

1. Karta över skötselområden inklusive plats för informationsskylt

Bilaga 1 till skötselplan för Värniksbergets naturreservat i Åsele kommun, dnr: 511-9445-2016.

i Informationsskylt

Skötselområden:

- Brandpräglad barrskog med naturvårdsbränning
- Lövrik granskog med lövgynnande skötsel
- Våtmark med fri utveckling
- Sjö och vattendrag med fri utveckling

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 4

Datum

2017-03-20

Ärendebeteckning

511-9445-2016

1(1)

Hur man överklagar till Regeringen

Är du missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan du överklaga detta hos Regeringen, men klagan ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen. Överklagan ska vara skriftlig och undertecknad.

Var tydlig med att

- skriva vilket beslut som överklagan gäller. Det gör du enklast genom att ange ärendebeteckningen (511-9445-2016),
- redogöra för varför du menar att Länsstyrelsens beslut är fel och hur du anser att beslutet ska ändras,
- underteckna brevet, förtydliga namnteckningen, uppge adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud kan istället ombudet underteckna brevet. I så fall bör en fullmakt sändas med.

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt bör de bifogas.

Brevet ska lämnas in eller skickas till:

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 UMEÅ

Länsstyrelsen måste ha fått brevet senast **den 24 april 2017**, annars kan inte överklagandet tas upp.